

Hlas farnosti

ročník
XXXIII.
č. 9
1. 3. 2026

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Stručný pohľad do histórie pobožnosti krížovej cesty

Krížová cesta (lat. Via Crucis alebo Via Dolorosa) je kresťanským názvom pre pôvodnú cestu, ktorou kráčal Ježiš Kristus po tom, ako ho Poncius Pilát odsúdil na smrť. Na tejto ceste si musel Ježiš Kristus sám niesť kríž, na ktorom bol ukrižovaný. Jeho kráčanie sa začalo pri pevnosti Antónia, ktorú okolo roku 35 pred Kristom postavil Herodes Veľký, a končilo sa na kopci zvanom Golgota. Dĺžka trasy Via Dolorosa je približne 600 až 650 metrov.

Od najstarších čias máme svedectvá, že kresťania prichádzali do Svätej zeme, aby osobne prešli túto cestu ku Golgote, pričom meditovali nad vybranými staťami Svätého písma. Na živý kresťanský kult poukazujú archeologické vykopávky z obdobia ranej Cirkvi a píše o tom v spise Peregrinatio Etheriae (381 – 384) aj pútnička, ktorá pobudla na týchto miestach tri roky. V diele zachytáva svoje putovanie po Svätej zemi, ako aj opis ranocirkevnej liturgie v Jeruzaleme, najmä počas Pôstneho obdobia a obdobia Veľkej noci. Spomína tiež vzdelávanie veriacich kázňami, nočné bdenia, pôsty a úctu k Svätému krížu.

Už v tomto období bol v Jeruzaleme chrám Anastasis, potom malý kostol Ad Crucem a veľký chrám nazvaný Martyrium, ktorý sa nachádzal na Golgote. V určitých dňoch ľudia putovali z chrámu Anastasis do Martyria. Istotne ešte nešlo o to, čo dnes nazývame krížovou cestou, ale už samotné procesie veriacich, spievajúcich žalmy, a blízkosť miest Kristovho umučenia sa môžu považovať za určitú formu neskoršej krížovej cesty. Podobne aj sv. Hieronym (341 – 420) píše o veľkom počte pútnikov, ktorí v Pôstnom a Veľkonočnom období navštevovali Svätú zem.

Neskoršie udalosti obsadenia Svätej zeme moslimami (7. stor.) utlmili podobné aktivity a ani pokusy o oslobodenie týchto miest (krížové výpravy) nedopadli úplne podľa očakávaní. Duchovne však v stredoveku pripravili pôdu pre vývoj spirituality krížových ciest kristologické texty svätých Bernarda z Clairvaux (12. stor.), Františka z Assisi (13. stor.) či Bonaventúru (13. stor.).

Znovuobnovenie tejto duchovnej aktivity začalo s príchodom františkánov do Svätej zeme v roku 1342. Aj na základe ich povzbudzovania sa začali stavať kaplnky – najprv v Jeruzaleme a po návrate rehoľníkov do Európy aj v mnohých katolíckych krajinách. Ich cieľom bolo napomôcť veriacim sústrediť sa na meditovanie o Kristovom umučení. V roku 1686 povolil pápež Inocent XI. františkánom budovať krížové cesty aj vo vnútri kostolov.

Milosť úplných odpustkov pri modlitbe krížovej cesty najskôr udelil pápež v takýchto chrámoch iba tým veriacim, ktorí boli nejakým spôsobom spojení s františkánskym rádom. V roku 1726 pápež Benedikt XIII. rozšíril toto právo vo františkánskych kostoloch na všetkých veriacich a v roku 1731 rozšíril pápež Klement XII. milosť odpustkov aj pre tie kostoly, za ktorých stavbu zodpovedal františkánsky kňaz. Tak napríklad františkánsky kňaz Leonard z Port Maurícia († 1751) napomohol postaveniu vyše 500 krížových ciest v Európe.

Počas stáročí sa počet zastavení, ako aj ich znázornenie menili. Napríklad v Jeruzaleme okolo roku 1515 máme zdokumentované viaceré krížové cesty, ktoré mali 19, 25 či 37 zastavení. Dnešný počet staníc krížovej cesty a ich označenia boli štandardizované v 18. storočí pápežským dekrétom. V súčasnosti teda máme 14 zastavení krížovej cesty, z ktorých deväť má oporu v biblickom texte a päť v cirkevnej tradícii. Vo Svätom roku 1975 schválil pápež Pavol VI. úpravu, na základe ktorej krížová cesta môže začať Poslednou večerou a skončiť Vzkriesením. Takéto krížové cesty nájdeme aj v niektorých kostoloch na Slovensku (napríklad v seminárnom kostole v Badíne).

V súčasnosti sa stretávame s rozmanitými spôsobmi prežívania krížovej cesty. Medzi deťmi a mladými si obľubu získava najmä jej divadelné spracovanie, ktoré umožňuje hlbšie vcítenie sa do jednotlivých zastavení. V mnohých regiónoch sa podľa poľskej iniciatívy rozšírila aj tzv. Extrémna

krížová cesta – nočné putovanie v dĺžke niekoľkých desiatok kilometrov, spojené s osobnou modlitbou a tichým rozjímaním. Na druhej strane však vo svete (napríklad na Filipínach) možno zaznamenať aj prejavy extrémneho pokánia spojené s fyzickým ubližovaním si, čo je v rozpore s jasným odporúčaním cirkevnej autority, ktorá takéto praktiky odmieta.

Pobožnosť krížovej cesty sa tradične koná najmä v Pôstnom období, osobitne počas Svätého týždňa, a je spojená s možnosťou získať plnomocné odpustky za stanovených podmienok. Vyžaduje sa modlitba pri prechádzaní medzi 14 riadne ustanovenými zastaveniami (v spoločenstve stačí zástupca), tiež sviatostná spoveď, eucharistické prijímanie a modlitba na úmysel najvyššieho veľkňaza, ako aj úplné vylúčenie náklonnosti k hriechu. Prijímanie a modlitbu na úmysel Svätého otca je vhodné vykonať v ten istý deň ako prepísaný skutok; pri vykonaní jednej svätej spovede však možno získať odpustky vo viacerých dňoch. Získať ich môže pokrstený kresťan v stave posväcujúcej milosti, ktorý má úmysel splniť predpísané podmienky; platí to aj pri sledovaní krížovej cesty vedenej Svätým Otcom prostredníctvom médií.

Nech nám tento stručný pohľad na vznik a dejiny krížovej cesty pripomína jej hlboký význam a duchovný úžitok pre náš každodenný život. Nájdime si – či už osobne, v rodine alebo vo farskom spoločenstve – potrebný čas na vnútorné stíšenie v modlitbe. Prosme si pritom o milosť obrátenia, vytrvalosti vo viere a srdce spojené s Kristom, ktorý za nás zomrel a vstal z mŕtvych.

(Zdroj: www.jezuiti.sk; redakčne upravené)

OZNAMY NA DRUHÚ PÔSTNU NEDEĽU

8. 3.	Nedeľa	TRETIA PÔSTNA NEDEĽA
--------------	---------------	-----------------------------

Ostatné dni sú férie Pôstneho obdobia.

- **Minulotýždňová zbierka na Slovenskú katolícku charitu činila v našej farnosti 1670 €.** Prostriedky už boli odvedené na príslušný účet. Pán Boh zaplať za vašu štedrosť.
- **Nedeľnými pôstnymi kazateľmi sú v tomto roku mnísi benediktíni.** Dnes sa nám o 16.30 prihovorí o. Blažej Škvarka, OSB. Na budúcu nedeľu nás povzbudí o. prior Vladimír Kasan, OSB. Celý rozpis pôstnych kazateľov nájdete na nástenke.
- **V stredu o 7.45 bude v Kostole Svätého križa svätá omša pre žiakov a učiteľov I. stupňa našej cirkevnej ZŠ Štefana Moysesasa.**
- **V piatok pokračuje séria sviatostných katechéz k prvému svätému prijímaniu.** Prihlásené deti sa stretávajú o 15.00 vo farskom kostole. Prosíme rodičov, aby dohliadli na dochvilnosť a bezpečnosť svojich detí.
- **V tomto týždni je prvý piatok v mesiaci.** Vo farskom kostole budeme spovedať od pondelka do štvrtka od 16.00 hod. a v piatok od 15.00 hod. Chorých a nevládných budeme spovedať v piatok dopoludnia. Po sviatostnej katechéze vystavíme o 15.45 Oltárnu sviatosť na poklonu a osobné odprosienie. Prvopiatková pobožnosť bude pred krížovou cestou o 16.30 hod. Následne sa začne svätá omša.
- **Na prvú sobotu bude fatimský program na Starých Horách ako zvyčajne.** V našom farskom kostole sa spoločne pomodlíme svätý ruženec o 16.00 hod.
- **V Pôste sa nám ponúka pobožnosť krížovej cesty i adorácia Oltárnej sviatosti.**
 - *Eucharistická poklona* býva vo štvrtok od 16.00 do 16.25 hod. – na prvý štvrtok zakončená pobožnosťou za duchovné povolania,
 - *Pobožnosť krížovej cesty* býva v piatok o 16.30 a tiež v nedeľu o 15.45 hod.

Úradné hodiny farskej kancelárie: Pondelok, Streda, Piatok: 9.00 – 11.45 h. Utorok, Štvrtok, Piatok: 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bbместо.fara.sk e-mail: fara.bb.место@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesasa I, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		